

Hjältarnas uttåg

I en SIFO-mätning som genomfördes i maj månad i år tillfrågades det svenska folket om de idag kan se några svenskar som de uppfattar som hjältar och förebilder. Nästan hälften av de tillfrågade uppgav att de inte hade några förebildande hjältar eller att de inte kunde svara på frågan. Kanske hade resultatet blivit annorlunda om inte frågan hade begränsats till svenska hjältar och förebilder. Kanske, men inte säkert.

Håller vi på att bli ett folk utan förebilder, utan hjältar och kanske framförallt utan hjältemod. Men vad är då en hjälte? I min egen minnenas trädgård minns jag de ädelmodiga hjältarna som under namn som Hoppalong Cassidy, Biggles och kapten Kid bekämpade den odiskutabla ondskan och skurkaktigheten i barndomens värld. När monster ville krypa fram under sängen eller då demoner gömde sig bakom garderobsdörren så fanns de illustrerade hjältarna där för att återskapa lugnet och förnya tron på tillvaron. Senare i livet kom de illustrerade hjältarna att ersättas av verkliga hjältar av kött och blod som Raol Wallenberg, Carl-Gustaf von Rosen, Dag Hammarsköld och Harald Edelstam. Alla självuppoftande hjältar som med liver som insats stred för vad de tyckte var rätt och riktigt. Säkert var deras drivkrafter inte enbart ädla men de skapade ändå en tro på att en enskild människa kan skapa förändringar och lämna positiva spår i våra kollektiva minnen. Så som jag gärna vill tolka dessa hjältar så var de aldrig likgiltiga och bar en mantel av civilkurage över sina axlar. Kanske manteln dolde en ibland solkig klädnad, men det är trots allt manteln vi minns.

Nu säger stora delar av det svenska folket att de inte har några hjältar och förebilder. Vem är det då som skall hålla monstren borta från under sängen och se till att demonerna inte kommer ut ur garderoben?

För inte så länge sedan så kunde vi från ledande politiker i vårt samhälle höra att vår tids hjältar är småföretagarna. Det var samma sagesmän och kvinnor som sa att det var häftigt att betala skatt och att göra rätt för sig. Detta var naturligtvis innan Janssons frestelse var en maträtt och inte en kommunal förskingring i Gävle. Det var också innan Toblerone blev symbolen för någonting helt annat än choklad. Kanske borde man då ha förstått att en sådan utsaga om småföretagarna som vår tids hjältar inte var sannare än så många andra budskap som basuneras ut vart fjärde år.

Efter förra valet så tillsattes en utredning syftande till att förenkla vardagen för landets småföretagare. Dessa småföretagare som idag anställer 53 % av alla anställda i det privata näringslivet och som i sin vardag har att kämpa med tusentals regler. Utredningen kom att heta Simplex, enklare kan det ju inte bli. Nu i veckan som gått har det konstaterats att inte ett enda av alla de förslag som diskuterats i Simplex utredningen har blivit verklighet. En intervjuad tjänsteman på Näringsdepartementet kunde bara på bästa sändningstid i TV konstatera att "sånt här tar tid". Den ansvariga ministern var inte anträffbar för kommentarer.

Från Företagarnas Riksorganisation, FR, kommer liknande kritik. Den nya VD:n Gunvor Engström, skriver under veckan som gått i en artikel i den stora affärstidningen: "Sluta trakassera småföretagare". Med tanke på att Engström har ett förflutet som sakkunnig på Näringsdepartementet så borde hon ju veta vad hon skriver om. Engström skriver i sin artikel att den allmänna attityden mot småföretagare måste ändras. Den allmänna uppfattningen idag hos många som t.ex. arbetar på skatteförvaltningen är att företagare är potentiella skattesmitare som skall klämmas åt. Det är dags för politikerna att se företagaren – personen av kött och blod. Utan företagare har vi inga företag.

Vare sig man funderar över Simplex utredningens tillkortakommande eller FR:s uttalande om trakasserier mot företagarna så ger det inte en bild om att vi pratar om vårt tids hjältar. Det låter snarare som om det pågick en strid för att bevisa motsatsen.

I SIFO-undersökningen om vår tids hjältar fanns det dock en positiv information. Halva svenska folket tycker, till skillnad från den andra halvan, att det trots allt finns hjältar i Sverige. Den person som fick den allra högsta andelen av rösterna var Astrid Lindgren som med sina 8,8 % av rösterna låg långt över de politiker, kungligheter och sportföreträdare som endast fick 2 % av rösterna eller mindre. Det är intressant och hoppfullt att denna vår stora sagotant ändå tillmäts en så stor betydelse som förebild och hjältinga. Hur skall man tolka detta? Kan det vara så att svenska folket har kommit till insikt att verkligt hjältemod i dag endast går att återfinnas i sagornas värld. Eller kan det vara så att den underbara Astrid Lindgren aldrig lät sig kuvas av någon övermakt. När skatten var orimligt hög för henne och andra småföretagare så utmanade hon regeringsmakten med sagan om Pomperipossa. När djuren i vårt samhälle utsattes för stora lidanden så blev hon så upprörd att regeringen som en födelsedagspresent till henne lovade bot och bättring. Svaret på varför Astrid Lindgren var den bäst rankade hjältingen finns förmodligen i hennes böcker. Det råd jag därför nu vill ge alla beslutsfattare, politiker och byråkrater är följande: När ni nu packar era ränslor för sommarens semester ta då med er som sommarlitteratur Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga och alla andra odödliga sagoböcker från vår stora sagohjältinga. När ni har läst dessa så kommer ni alla att inse att sina hjältar, vare sig det är sagohjälter eller ej, måste man behandla med varsamhet och respekt – även när hjälten råkar vara småföretagare.

Glad sommar.